

Sygn. akt II CSK 281/20

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku Gminy B.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Starosty Ł., Z. R., T. B., U. T., A. R., S. R.,
Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego "L." Nadleśnictwo K., J.
S., T. K., V. K., I. B., W. J., U. K., Ł. L., A. B. i M. K.

o zasiedzenie i rozgraniczenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania T. B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 9 października 2019 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Ł. w sprawie z wniosku Gminy B. z udziałem: Skarbu Państwa reprezentowanego przez Starostę Ł., Z. R., T. B., U. T., A. R., S. R., Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwa K., J. S., T. K., V. K., I. B., J. B., W. J., U. K., Ł. L., A. B., M. K., dokonał rozgraniczenia nieruchomości położonej w miejscowości G. gmina B., stanowiącej działkę nr [...]43, dla której nie ma prowadzonej księgi wieczystej ani zbioru dokumentów, z następującymi nieruchomościami położonymi w tej samej miejscowości, stanowiącymi działki: nr [...]4 (nr [...]94), nr [...]91, nr [...]92, nr [...]93, nr [...]59, nr [...]60, nr [...]61, nr [...]62, nr [...]63, nr [...]54. Sąd Rejonowy w Ł. stwierdził, że

Gmina B. nabyła na własność przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 2010 r. nieruchomości stanowiącą działkę gruntu nr [...]43 o pow. 0,5275 ha, położoną w miejscowości G. gmina B.

Postanowieniem z 9 października 2019 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację uczestniczki T. B.

W skardze kasacyjnej uczestniczka, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, z powodu przyjęcia, że Gmina B. władała przedmiotem zasiedzenia samoistnie, bowiem jeśli uznać, że wykorzystywana była ona wyłącznie jako droga, to takie działania świadczą o tym, że owo władanie miało charakter władania publicznego, sprawowanego pro publico bono, nie było to natomiast posiadanie rzeczy dla siebie (animus cum sibi habendi), która to postać władztwa, zgodnie z art. 336 k.c., w związku z art. 172 k.c. jest przesłanką niezbędną do zasiedzenia, jaką jest charakter posiadania właścicielskiego. Skarżąca odwołała się do postanowienia Sądu Najwyższego z 17 maja 2011 r., I CSK 408/11.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem

Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w sądzie drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną Sądu drugiej instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jedynie na marginesie należy wskazać, że w judykaturze Sądu Najwyższego w kontekście nabycia prawa własności nieruchomości w drodze zasiedzenia wyjaśniono, że władanie nieruchomością w interesie zbiorowym (publicznym) nie świadczy o braku możliwości uznania władania za samoistne in statu usucapiendi (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2015 r., IV CSK 193/14 i z 7 października 2015 r., I CSK 846/14). Przykładowo gmina może zasiedzieć nieruchomość, stanowiącą drogę, ponieważ charakteru samoistnego posiadania przez nią takiej nieruchomości nie odbiera to, że wykonuje

to posiadanie w interesie publicznym. Fakt, że jednostki samorządowe, podobnie jak państwowe, wypełniają we własnym imieniu funkcje publiczne, jest dla tych jednostek czymś naturalnym, odpowiadającym ich zadaniom, i sam przez się nie wyłącza ich udziału w stosunkach cywilnoprawnych i ujmowania ich działań w kategoriach prawa cywilnego, w tym na użytek stosowania art. 172 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2016 r., I CSK 179/15, niepubl. i powołaną tam uchwałę Sądu Najwyższego z 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, Nr 5, poz. 43).

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązuje brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

jw